

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1211

Vragen van het lid **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *de aanpak van de problemen met aardbevingen in Groningen* (ingezonden 2 januari 2019).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 17 januari 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «We smeekten Wiebes: doe het nou niet!»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van de uitspraken van de secretaris van het Groninger Gasbeeraad? Kunt u zich voorstellen dat zij vindt dat u de Groningse situatie onvoldoende serieus neemt?

Antwoord 2

Ik neem de situatie in Groningen uitermate serieus. Samen met de andere leden van het kabinet heb ik geconstateerd dat de situatie van een voortdurende gaswinning, geflankeerd door een massale operatie van schadeherstel en versterking, geen bestendige maatschappelijke uitkomst is. Daarom heeft het kabinet besloten de gaswinning uit het Groningenveld zo snel mogelijk volledig af te bouwen. Hieronder reageer ik aan de hand van uw vragen nader op enkele specifieke opmerkingen van de secretaris van het Groninger Gasbeeraad in het interview waar u naar verwijst.

Vraag 3, 6

Wat vindt u van de volgende analyse van genoemde secretaris: «Het heeft er mee te maken dat ze in Den Haag niet echt zijn meegegroeid met het probleem. Ze zijn blijven steken in de situatie van een paar jaar geleden. Het begon inderdaad als een seismische dreiging. Als ze de gaskraan vijf jaar geleden hadden dichtgedraaid, had het enorm geholpen. Nu zijn er andere problemen, die groter zijn dan de seismische kwestie: de onzekerheid van de bevolking, de puinhoop bij de versterking en de vastgelopen afhandeling van

¹ Dagblad van het Noorden, «We smeekten Wiebes: doe het nou niet», 29 december 2018.

de schade. Hier hebben ze geen oplossing voor. Ze zijn blijven hangen in de verkeerde problemen?»

Hoe beoordeelt u de volgende uitspraken van de secretaris van het Gasbeeraad: "De overheid verkloot het. Dat vind ik ook enorm tragisch. Omdat het fataal is voor de toekomst. Deze situatie moet snel worden bijgestuurd. De bevolking reageerde teleurgesteld en boos. Vooral mensen die al in de procedure zaten. Voor hen was het een enorme tegenslag. Dit besluit heeft ook bijgedragen aan het cynisme onder de bevolking over de gang van zaken. Het vertrek van Hans Alders, de eerste Nationaal Coördinator, is er een direct gevolg van.»

Wat gaat u doen om het geschonden vertrouwen te herstellen?

Antwoord 3, 6

Met het besluit om de gaswinning volledig af te bouwen wordt de oorzaak aangepakt. Ik deel de analyse dat dit op zichzelf niet voldoende is om vertrouwen te herstellen. De versterking van woningen waar verwachtingen waren gecreëerd (batches 1.467 en 1.588), loopt conform eerdere bestuurlijke afspraken door. De afhandeling van schade is inmiddels publiek georganiseerd en ook de versterking kan worden voortgezet zonder tussenkomst van de NAM. De regio en het Rijk benutten de kansen die het aardgasloze perspectief biedt gezamenlijk door te investeren in de economische versterking en de kwaliteit van de leefomgeving in het gebied via het Nationaal Programma Groningen. Daarmee zijn voor de regio aanzienlijke middelen direct beschikbaar gekomen om te werken aan de sociale, economische en ruimtelijke ontwikkeling alsmede aan duurzaamheid.

Nu komt het aan op de uitvoering van de versterking, schadeafhandeling en het Nationaal Programma. Ik begrijp Groningers die zeggen dat dit hen niet snel genoeg gaat. De regio en ik delen de wens om deze trajecten sterk te versnellen. Alleen door nu gezamenlijk, zorgvuldig én voortvarend uitvoering te geven aan het afgesproken beleid kan het herstel van vertrouwen beginnen.

Vraag 4

Deelt u deze analyse? Bent u van mening dat u achteraf teveel koos voor een modelmatige en te weinig voor een menselijke benadering? Snapt u de frustratie die dat in Groningen oplevert?

Antwoord 4

Ik deel de analyse dat een menselijke benadering essentieel is voor de aanpak van de versterkingsopgave. Het plan van aanpak van de NCG, «Veiligheid voorop en de bewoner centraal» (Kamerstuk 33 529, nr. 535) is er op gericht de mensen duidelijkheid te bieden over wat hen te wachten staat en om hen na opname van de woning duidelijkheid te bieden over eventuele versterkingsmaatregelen. Dit laat onverlet dat ook bij een menselijke benadering van de versterkingsopgave rekenmodellen een onmisbaar instrument zijn om prioriteiten aan te brengen en om te berekenen welke maatregelen kunnen bijdragen aan de veiligheid van een woning. De veiligheid blijft voorop staan.

Vraag 5

Vindt u het acceptabel dat mensen, zoals blijkt uit een brief die zij hebben ontvangen van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade, erop moeten rekenen dat zij 15 (!) maanden moeten wachten voordat een schademelding kan worden afgehandeld? Op welke termijn zorgt u ervoor dat mensen binnen afzienbare tijd en netjes worden geholpen bij schades? Vindt u dat dit de bedoeling is van het in publieke handen nemen van de schadeafhandeling?

Antwoord 5

De afhandeling van aanvragen voor schadevergoeding die zijn gemeld sinds 31 maart 2017 is vanaf 19 maart 2018 in publieke handen. De TCMG doet er alles aan om ervoor te zorgen dat schade snel kan worden opgenomen. De afhandeling van schadegevallen heeft echter nog niet het gewenste tempo. De TCMG heeft bij mij aangegeven zich daarom maximaal in te zetten om te komen tot een versnelling van het afhandelingstempo. Een doorlooptijd van 15 maanden vind ik niet acceptabel. De termijn van 15 maanden in de brief

van de TCMG aan schademelders is de maximale optelsom van de duur van de individuele stappen. Het is het streven van de TCMG de meldingen sneller af te handelen. Sinds eind vorig jaar beschikt de TCMG over aanzienlijk meer onafhankelijke expertise, die essentieel is voor de zorgvuldige afhandeling van mijnbouwschade. Dit heeft ook tot resultaat geleid: in de maanden oktober en november is het aantal besluiten dat genomen is toegenomen in verhouding tot de maanden daarvoor. De TCMG verwacht dat de komende tijd een verdere versnelling in het aantal genomen besluiten zichtbaar zal zijn. Daarnaast kijkt de TCMG op mijn verzoek waar verdere versnellingsmogelijkheden liggen.

Vraag 7, 8

Wat vindt u van de volgende uitspraken van de secretaris: «Het lijkt er op dat met het verdwijnen van Alders ook het doek viel voor zijn masterplan voor de «wederopbouw» van het gasgebied, het ambitieuze Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (MJP). Op het departement van Wiebes wordt daar niet meer over gesproken. Tot woede van Top. Zonder dat er ook maar een keer met de regio over is gesproken, zonder dat er een besluit aan ten grondslag ligt. Het plan is gewoon verdampt. En dat terwijl het MJP is vastgesteld in gemeenteraden, de Staten en de Tweede Kamer. In plaats van een duidelijk geformuleerd toekomstplan, zit Groningen nu opgescheept met verbrokkelde en bureaucratische structuren en organisaties, die zich buigen over de problemen. Dat komt het kabinet niet slecht uit, vermoedt Top. Zo kun je je niet goed meer focussen op het oplossen van de bevingsproblemen. Het echte vraagstuk wordt verkruid en aan het zicht onttrokken door een mistgordijn».

Wat is de status van het door lokale, regionale en landelijke volksvertegenwoordiging goedgekeurde meerjarenprogramma? Kunt u dat eenzijdig terzijde schuiven? Hoe geeft u perspectief voor de leefbaarheid van de Groningse dorpen?

Antwoord 7, 8

Het besluit van het kabinet om de gaswinning uit het Groningenveld op de kortst mogelijke termijn te beëindigen markeert een nieuwe werkelijkheid met een reëel uitzicht op een afnemend bevingsrisico. De Mijraad heeft hierna geadviseerd om tot een nieuwe versterkingsaanpak te komen. Tegen die achtergrond is de aanpak van de versterkingsopgave zoals die was vastgelegd in het MJP, herijkt aan de hand van de adviezen van de Mijraad (Kamerstuk 33 529, nr. 498).

Deze herbezinning is geen toevallig bijproduct van het gaswinningsbesluit: het kabinet heeft juist expliciet beoogd om de veiligheid daadwerkelijk te kunnen borgen door de versterkingsnoodzaak tot haalbaarere proporties terug te brengen. De Mijraad constateert dat in de oude gebiedsgerichte aanpak niet alle woningen die het meest onveilig zijn werden aangepakt en adviseert de veiligheid voorop te zetten en snelheid van het bereiken van veiligheid prioriteit te geven boven mogelijke koppeling van verdere woningverbetering. De NCG heeft op basis van het advies van de Mijraad het plan van aanpak «Veiligheid voorop en de bewoner centraal» opgesteld (Kamerstuk 33 529, nr. 535) om uitvoering te geven aan de nieuwe aanpak. Voor het toekomstperspectief van Groningen, waaronder de leefbaarheid in de dorpen, is het Nationaal Programma Groningen op 5 oktober gestart. Daarnaast geldt dat in het afgelopen jaar belangrijke stappen zijn gezet, en deels in de komende tijd nog worden gezet, om uitvoering te geven aan de breed gedragen wens om NAM «uit het systeem» te halen en de aanpak van de gevolgen van de aardbevingen door gaswinning zoveel mogelijk publiek aan te sturen. Ook dit heeft gevolgen voor hetgeen is vastgelegd in het MJP. De NCG is oorspronkelijk opgericht om de gewenste publieke regie te voeren op met name de schadeafhandeling en versterking van woningen ten behoeve van de veiligheid, wat in beginsel private kwesties waren tussen NAM en individuele bewoners. Als eerste stap is de afhandeling van schade geheel naar het publieke domein getrokken, waardoor de noodzaak tot publieke regie vanuit de NCG is komen te vervallen. Ook voor de herijkte aanpak van de versterking geldt dat NAM niet langer besluiten neemt over welke huizen, op welke wijze moeten worden versterkt. Op 5 oktober 2018 heb ik uw Kamer bericht over de uitgangspunten van de versterkingsaanpak die ik met de bestuurders in de regio overeen ben

gekomen (bijlage bij Kamerstuk 33 529, nr. 527). Daarbij geldt dat tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt, de eerdere afspraken uit het MJP van kracht blijven. Dit betekent onder meer dat van de in het MJP beschreven regelingen die nu nog door NAM worden uitgevoerd, zoals de Nieuwbouwregeling en de Waarderegeling voor compensatie van waardedaling van woningen, wordt gezien of en hoe deze publiek kunnen worden uitgevoerd.

Vraag 9

Bent u bereid persoonlijk in gesprek te gaan met de secretaris van het Groninger Gasberaad, naar haar te luisteren en op basis van een of meerdere gesprekken uw beleid aan te passen, zodat de menselijke benadering leidend wordt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Ja. Ik heb sinds mijn aantreden als Minister meerdere constructieve gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties in het aardbevingsgebied, meest recentelijk op 14 januari jl., met onder meer de secretaris van het Groninger Gasberaad. Ik ga ervanuit ook in de toekomst regelmatig met hen te overleggen.